Fókuszban a növények

CUKORJUHAR (Acer Saccharum)

Kanada címerének fája. Ez az észak-amerikai fa az indiánok fő cukornövénye volt. Ma is termesztik Kanadában és az Egyesület Államokban, s évente több ezer tonna jávorcukrot állítanak elő belőle.

Kora tavasszal csapolják meg az idősebb (150-200 éves) fák törzsét. Egy fából kb. 100 liter édes nedvet nyernek, s ezt besűrítve 3 kg cukrot tudnak előállítani. A kanadai erdőségekben a fenyők mellett a juharok a legfontosabb erdőalkotó fák.

forrás: Béres Mária: Az erdőből jöttünk, Budapest, 1994, Független Ökológiai Központ

PÁFRÁNYFENYŐ (Ginkgo biloba)

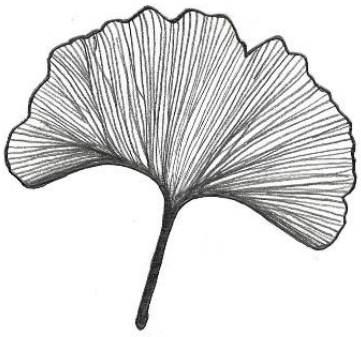

Igazi élő kövület. Már akkor is élt a Földön, amikor dinoszauruszok tapodták bolygónk felszínét. Az újkorban Kínából terjedt el, elsősorban kertek, parkok dísznövényeként. Kínában is kolostorok, templomok közelében nő, vad formában nem maradt meg. Nem fenyőféle, hanem egy teljesen elszigetelt faj. Levele a páfrányokhoz hasonlít, törzse viszont a fenyőkre emlékeztet. 30 méter magasságot is elérhet, 30-40 éves kora után növekszik erőteljesebben.

Ezt a fát az 1700-as évek végén ismerték meg Amerikában. A keleti nagyvárosokban, Washingtonban, Bostonban, New Yorkban mai is az egyik legkedveltebb városi növény. Nemcsak azért, mert szép, sudár fa lesz belőle, s a rovarkártevők sem támadják meg, hanem azért is, mert szennyezett, városi levegővel szemben rendkívüli ellenállóképességet mutat. Hihetetlen, mégis igaz: a modern nagyvárosi környezetben épp a ma élő legősibb fa állja meg a legjobban a helyét!

forrás: Béres Mária: Az erdőből jöttünk, Budapest, 1994, Független Ökológiai Központ

LIBANONI CÉDRUS (Cedrus libani)

Csontváry Kosztka Tivadar festményeiről jó ismerősünk ez a fafaj: Libanon magas hegységeiben egykor komoly erdőket alkotott, mára állománya igen megritkult. Szép, örökzöld lombkoronája régi korok tanujaként magasodik a bibliai táj fölé. A korhadásnak

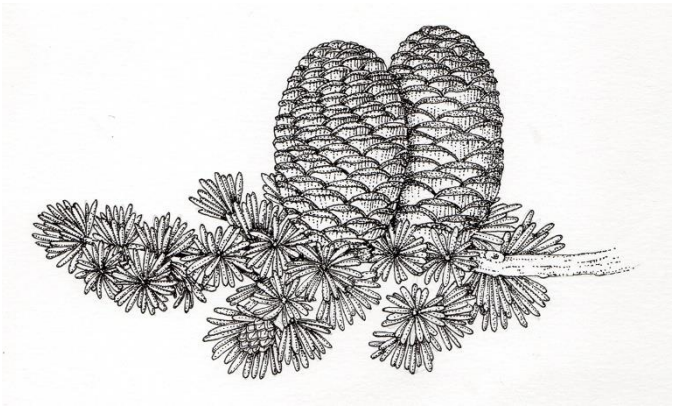

és rovaroknak ellenálló, tartós, illatos fát az ókor óta használják templom- és palotaépítésre, hajók készítésére. A szomorú következmény: mindössze 4 kis liget maradt a valamikori gazdagság emlékeként. Mementó az emberiségnek arról, milyen gyorsan kifolyhat kezéből a kimeríthetetlennek tűnő bőség. Azonban nemcsak a fejsze a bűnös. A cédrusnak a kegyelemdöfést a kecskék adták meg. A cédrus vízszintes emeletekben szétterülő ágrendszerén a kecskék sétálni, mászkálni tudnak, s lecsipegetik az ötvenes csomókban elhelyezkedő kemény tűleveleket. A megmaradt ligeteket kőfallal vették körül. A cédrus rákerült az állami zászlóra, megtalálható postabélyegeken és a rendőrök sapkáján is.

forrás: Béres Mária: Az erdőből jöttünk, Budapest, 1994, Független Ökológiai Központ

OLAJFA (Olea europea)

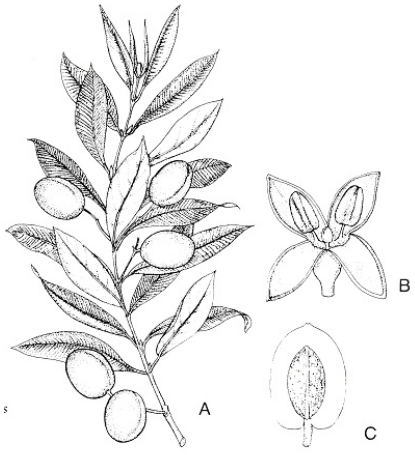

A Földközi-tenger mellékén sokfelé lehet látni romantikus szépségű olajfa ligeteket. Nagyon sok olajat adó növényt ismerünk, közülük mégis a legfontosabb az olajfa. Örökzöld fája 10-15 éves korától évszázadokon át bő termést hoz. Az olajbogyóból sajtolják az olajat, és magát a bogyót is fogyasztják. A Bibliából is kiderül, hogy néhány évezreddel ezelőtt azon a tájon a mindennapok tápláléka a kenyér, az olaj és a bor volt. A főzés mellett azonban sokféle módon felhasználták, gyógyításra belsőleg és külsőleg egyaránt, mécsesbe az égő kanóc táplálására, testápolásra.

Az olajfa, az olajág jelkép is volt, s az ma is. A tavasz és a termékenység jelképe. Friss olajágat hozó galamb adta hírül Noénak az özönvíz elmúltát, s a téli árvizeket felszárító meleg érkezését. De az olajág a béke több ezer éves szimbóluma is. Picasso híres békegalambja olajágat tart a csőrében. forrás: Béres Mária: Az erdőből jöttünk, Budapest, 1994, Független Ökológiai Központ

TISZAFA (Taxus baccata)

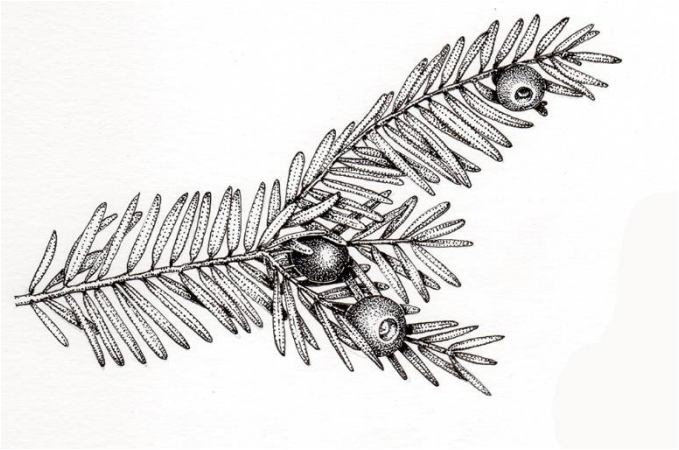

Európa legöregebb fája Angliában él. A csaknem 20 méteres törzsátmérőjű tiszafa közel 2000 éves. A szép fenyőféle hazánkban is őshonos. A Bakonyban, Herend közelében Szentgálon találjuk a védett tiszafást. Kúpos fa, feltörő, majd szétterülő ágrendszerrel, sötétvörös kéreggel. Alsó ágai úgy ereszkednek le a földre, hogy meg is gyökeresedhetnek.

A tiszafa árnyékában egyetlen fa sem él meg. Még saját magonca is alig. A tiszafa további furcsasága mérgező volta. Mérge halálos az állatokra és az emberre is. Egyedül a magot körülvevő piros, húsos és édeskésen nyálkás magburok ártalmatlan. Mérgező hatásáról már Dioszkoridész is írt, s azóta tudjuk, hogy mérge a szívműködést és légzést bénító taxin nevű alkaloida.

forrás: Béres Mária: Az erdőből jöttünk, Budapest, 1994, Független Ökológiai Központ